

1. září 2013, nedlouho po svých osmdesátých osmých narozeninách, zemřel malíř Oldřich Smutný. Na pohřbu, který se konal v Písku, promluvil Jaromír Zemina, sledující jeho tvorbu od poloviny šedesátých let, kdy byli oba členy skupiny UB 12.

Náš přítel Oldřich Smutný, s nímž se teď loučíme, rozhodl se po absolutoriu Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, kde byl jeho profesorem Jan Bauch, ještě studovat na divadelní fakultě Akademie múzických umění scénografii u Františka Tröstra. Bylo to v první polovině let padesátých.

Tröster, který Oldřichovo tvůrčí myšlení a směřování ovlivnil ještě víc než Bauch, poslal své žáky jednou do jižních Čech, aby tam načerpali inspiraci ke zdárném splnění úkolu, jež jim tehdy zadal – výpravy Smetanovy Prodané nevěsty. Ten pobyt na Písecku se Oldřichovi stal osudným ve smyslu nanejvýš kladném. Do vlídné krajiny kolem Písku se zamiloval a jeho láska byla tak veliká, že si v šedesátých letech na břehu putimského rybníka postavil domek s ateliérem. Od té doby pobýval po celý rok střídavě v Praze a v Putimi, kterou, ačkoli pocházel z Mladoboleslavska, učinil svým pravým domovem. Tam jako malíř vyvrál, tam našel své velké téma, domy a stromy zrcadlící se v rybníce, na němž plavou labutě, a všude kolem světlo, ten věčný zázrak. Červeně, oranže a žluti soutěží v zářivosti s bělobou, a bílé jsou domovní omítky, labutí peří, oblaka na modré obloze i ledové květy na skle, když do kraje vstoupí mrazivá a sněžná zima. A všechno je čisté, jako by svět byl jen dobrý a radostný a každý den byl svátkem. Oldřichovy obrazy náleží k uměleckým výtvorům s nejkladnějším životním nábojem, a proto také patří k těm, které nejvíc potřebujeme v čase naplněném tolika hrůzami. Jeho malba je i jedním z umění nejhumánnějších, zjevujícím nám svět jako jednotu, kde lidé, zvířata a krajina žijí v dokonalém souladu.

Oldřich nám tuto svou vizi sděloval prostředky ryze malířskými, a proto tak cennými dnes, kdy malířství zatlačily do pozadí tendence nevýtvárné, opanovavší dobu pod heslem akčnosti. Oldřich byl věrný klasické moderní tradici, především francouzské, neboť jeho druhou celoživotní láskou a druhým domovem byla Francie. Proto za jeden ze svých největších úspěchů pokládal obdiv tamních tiskařů, žasnoucích nad monotypy, jež vytvořil v Paříži a v nichž se jeho malířské umění

zaskvělo nejoslnivěji. U francouzských přátel také nejraději odpočíval, když tíže každodenních starostí a bolestí byla v Praze již k neunesení a když se po smrti své ženy Soni cítil i v Putimi čím dále osamělejší, poněvadž odtamtud zmizeli jeho přátelé nejblíže – labutě, a nejdříve ten ze všech nejmilejší, zchromlý labuťák Honza, kterému Oldřich zachránil život a jehož statečnosti postavil pomník svou krásnou knížkou *Labutě, labutě...*

Oldřichovo umělecké nadání a tvořivost byly mimořádně mnohostranné a s malbou, kresbou a grafikou se u něho družila scénografie a s ní spojená činnost pedagogická, fotografie a animovaný film, ale i architektura. To všechno ve znamení poezie a hudby, jež byla jedním z Oldřichových nejpevnějších pojítek se Soňou, klavíristkou a znalkyní zpěvu. Oldřich měl rád ženy, zvířata, víno a duchaplné rozhovory, nade všechno však miloval malování, neboť se narodil s duší malíře. Jeho umění bylo osobité a jedinečné, ale nikoli osamělé. Obzvláště blízko měl k Rudolfu Kremličkovi a k Josefu Šímovi, z jeho současníků mu byli blízcí zejména Jiří John a Václav Boštík, první z nich pro své sepětí se zemí, druhý se světlem. Ani ti dva však už nežijí a nyní odchází také Oldřich, největší výtvarný zpodobitel jižních Čech – největší proto, že jednotlivé jihočeské reálie proměňoval malbou ve výtvarné znaky, z nichž, tak jako z ornamentů lidových výšivek, promlouvá a zpívá sám duch tohoto kraje.

Odchází po životě prožitém naplno a bohatě, jehož kruh se podle jakési vyšší zákonitosti uzavřel tam, kde bylo Oldřichovi nejlépe – v Putimi u Podkostelního rybníka. A já, který se s ním teď za všechny přátele loučím, představuji si, že ve chvíli, kdy se jeho srdce zastavilo, odkudsi shůry slétla labuť a na svých bělostných křídlech odnesla to, co v něm bylo duchovního, do světa, kde je věčné světlo, harmonie a klid.

Sbohem a dík, Oldřichu.